

Normen en waarden

Het verbod op gezichtsbedekkende kleding, dat het kabinet in 2012 door het parlement probeert te loodsen, roept veel discussie op. Dit 'boerkaverbod' lijkt nieuw, maar is het niet. Al in 1930 bevatte de Nederweerder Algemene Politie-Verordening een artikel 120 dat het verbod om zich met een geheel of gedeeltelijk bedekt gezicht in het openbaar te vertonen.

Het Nederweerder 'boerkaverbod' is één van de talrijke voorbeelden uit de jaren tussen de beide Wereldoorlogen (het zogenaamde Interbellum) waaruit blijkt dat de overheid grip probeerde te krijgen op de veronderstelde morele aftakeling van de bevolking. Maar eigenlijk is die krampachtige poging om besef van normen en waarden af te dwingen met verordeningen en boetes iets van alle tijden. De geschiedenis van Nederweert kent talloze voorbeelden. In 1691 verbood het gemeentebestuur aan jonge meisjes en ongehuwde vrouwen om zich in gezelschap van mannen op te houden in herbergen. Men noemde dat in Nederweert 'sijden suyghen'. Er gebeurde zoveel 'oneerbaarheid ende ongeregeltheit', dat men paal en perk meende te moeten stellen. Exact een eeuw later, in 1791, kwam er een andere gemeentelijke verordening die het niet langer toestond om op zon- en heiligendagen vioolmuziek ten gehore te brengen. Het aantal malen dat dit soort regelingen herhaald en bevestigd moesten worden, doet vrezen dat ze weinig effect sorteerden. Met het stijgen van de welvaart volgden de geboden en verordeningen elkaar steeds sneller op. In de jaren 1866 en 1871 had burgemeester Vullers grote moeite om de kermis te reguleren. Het werd aan straatmuzikanten, liedjeszangers, orgeldraaiers, marskramers en houders van caroussels ten strengste verboden om zich op de kermis te vertonen. Dat daarmee de bodem onder dit volksvermaak wegviel moge duidelijk zijn. Het was evenzeer voorspelbaar dat het verbod uiteindelijk geen stand hield.

Het grootste offensief van het Nederweerder gemeentebestuur tegen de zedenverwildering vond plaats in de periode 1928-1938.

Kermisterrein bij Gieëne Fik, omstreeks 1950. Foto van Jos Kirkels; links vooraan loopt zijn echtgenote Wies Kirkels-Lenders met de kinderen Mieke, Frans en Alda. Archief SGN.

Het begon met een ingezonden brief in de krant, na afloop van de kermis in 1928. Het baarde 'een verontruste Nederweertenaar' zorgen dat vele jeugdige personen, ja zelfs kinderen, hadden gedanst. Maar wat het ergste was: er was zelfs een verboden onzedelijke dans gesignaleerd, de Charleston. 'Mogelijk dat men het groote gevaar van dezen modernen heidenschen dans niet inziet en zonder erg hem danst. (...) Dit gevaar wordt voor de jeugd te groot'. Het gemeentebestuur reageerde prompt met een dansverordening. Voortaan was het slechts toegestaan om te dansen in vier zalen: zaal Juliana (Ospel), zaal Prins Hendrik (Schansstraat), zaal Wilhelmina (Staat) en zaal Meevis (Ospel). Een krantenbericht over de kermis in 1930 meldt dat diverse illegale jeugdige dansliefhebbers jonger dan 18 jaar werden gestraft met stevige geldboetes van drie en vijf gulden. Door vermeende 'steeds grooter wordende misbruiken' scherpte het gemeentebestuur in 1937 de verordening aan. Vanaf nu mocht er ook bij bruiloften niet meer gedanst worden. Het was (voorlopig) uit met de pret.

Alfons Bruekers